

MAGYAR TERMÉSZETTUDOMÁNYI TÁRSULAT

TELEKI PÁL ORSZÁGOS

FÖLDRAJZ-FÖLDTAN VERSENY

MEGYEI FORDULÓJÁNAK

FELADATLAPJA

7. osztály

2015

Kedves Versenyző!

Kérünk, mielőtt elkezdenéd a feladatlap kitöltését, figyelmesen olvasd át az alábbi útmutatót!

Ú T M U T A T Ó

A feladatlap megoldásához segédeszköz nem használható! Könyvet, térképet, atlaszt, mobiltelefont a versenyre bevinni nem lehet! A feladatokat tintával (golyóstollal) kell megoldanod!

Mielőtt válaszolsz a kérdésekre, **jól gondold át** a feladatot!

Ne időzz túl sokáig egynél! Ha megakadsz, nyugodtan menj tovább! A kihagyottakra akkor térj vissza, ha már valamennyi kérdésen végighaladtál, és még van időd!

A feladatlap összesen 100 kérdést, illetve feladatot tartalmaz. Az egyes feladattípusok előtt **megoldási útmutató** van. Ezek tanulmányozása elengedhetetlen a helyes megoldáshoz.

A feladatok elvégzése után, a végleges válaszokat vezesd át az „Értékelő lapra”!

Az „Értékelő lapon” már nem javíthatsz! Az átjavított válaszokat nem fogadjuk el!

Minden helyesen megoldott feladat egy pontnak számít.

Az elérhető maximális pont: 100.

Holtverseny esetén, a feladatsor végén lévő 10 kérdésre adott válaszok alapján döntjük el a továbbjutást.

A feladatok megoldására 2 óra áll rendelkezésedre.

Sikeres, örömteli versenyzést kívánunk!

TELEKI PÁL ÉLETE ÉS MUNKÁSSÁGA

Útmutató: Az alábbi feladatban Teleki Pállal kapcsolatos tudásodra vagyunk kíváncsiak. A tudós, politikus életét szakaszokra osztottuk. Párosítsd az életéről és munkásságáról szóló állításokat, a hozzá tartozó időtartam betűjelével, amikor az az esemény történt! A helyes válasz betűjelét írd át az „Értékelő lapra”!

- A.** 1905 előtt   **B.** 1906-1917.
C. 1918-1938.   **D.** 1939-1941.

1. A budapesti Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán tanulmányokat folytatott. ____
2. Megjelentette „Magyarország gazdasági térképekben” című művét. ____
3. Tudományos tevékenységének első szakasza – mint a tiszta tudomány művelése – lezárul, amelyet a történeti jellegű kutatások jellemeztek, úgymint Magyarország társadalmának, államának és gazdaságának kutatása. ____
4. Részt vett tanárával, Cholnoky Jenővel az amerikai Davis által szervezett Észak-amerikai tudományos túrán. Ez az első amerikai útja – mint állította – nagy hatással volt személyiségére. ____
5. A 2. bécsi döntés meghozatalakor maga is Bécsben a Belvedere palotában tartózkodott. ____
6. Budapesten látja meg a napvilágot egy erdélyi gyökerekkel rendelkező arisztokrata családban Teleki Géza és Muráti Irén egyetlen gyermekeként. ____
7. Elkészítette a Moszuli jelentést, melyre a török-iraki határ-kijelölés tárgyában kérték fel, és amelyben az ottani tudományos megfigyeléseit használta fel. ____
8. A jogi stúdiumok nem kötötték le teljesen a fiatal grófot, így földrajzi előadásokat is hallgatott a természettudományi karon. Ekkor ismerkedett meg a földrajztudós Lóczy Lajossal és adjunktusával, Cholnoky Jenővel. ____
9. A budai Sándor-palotában megtörtént a tragédia. ____
10. A Magyar Földrajzi Társaság választmányi tagjául választja meg Telekit. ____
11. Elmondta a magyar tudományos akadémiai székfoglalóját, melynek címe „A földrajzi gondolat története”. ____
12. Gödöllőn megrendezték a IV. Cserkész Világtalálkozót, a dzsemborit, ahol a táborparancsnoki tisztelet tölthette be. ____
13. Genfben bemutatta a Nemzetközi Földrajzi Kongresszuson első nagyszabású az „Atlasz a Japáni szigetek cartographiajának történetéhez” címet viselő munkáját. ____
14. A második miniszterelnökségi idejét töltötte. ____
15. Doktori disszertációjában már felillantak a tudományos felfogása és tudományos módszerei. ____
16. Elkészítette a Magyarország néprajzi viszonyait, a nemzetiségek elhelyezkedését bemutató „Carte Rouge”-t, azaz a híressé vált Vörös térképet. ____

RAJZOS FELADATOK

Útmutató! A következő feladatokban a kérdések melletti ábrát tanulmányozd, majd az állításokat kell egyeztetni a nagybetűvel jelölt ábrarészletekkel az adott oldalon. A feladatok megoldása során ügyelj arra, hogy először az állítást kell elolvasni, és csak ezután kell kikeresni az ábra megfelelő nagybetűjét.

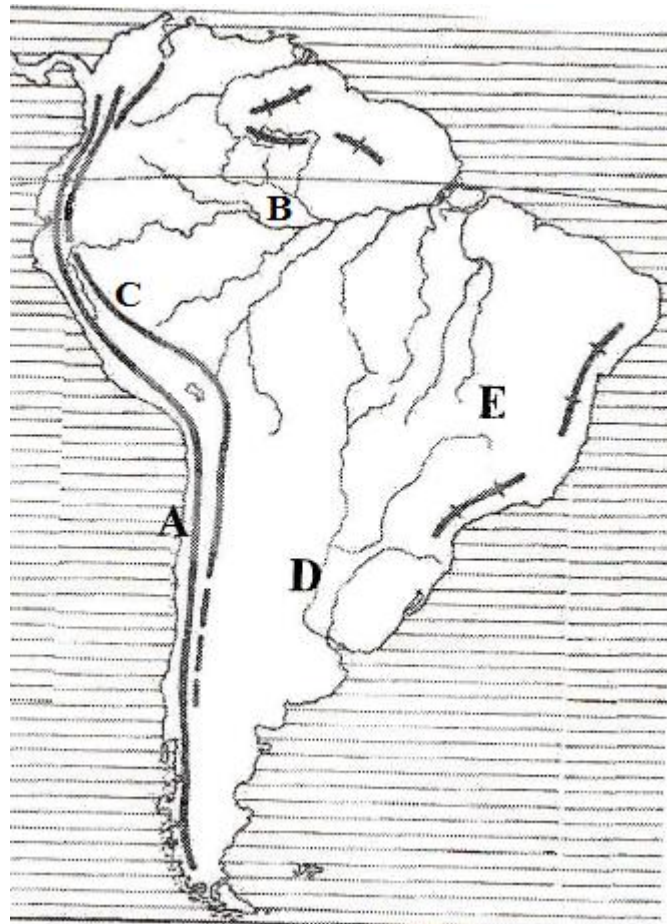
Feladat: a helyes válasz nagybetűjét írd át az Értékelő lapon!

17. Sivatagi éghajlat
18. Hegyvidéki éghajlat
19. Mediterrán éghajlat
20. Egyenlítői éghajlat
21. Szavanna éghajlat

22. Állandóan magas légnyomású terület.
23. Itt állandóan alacsony a légnyomás.
24. Majomkenyérfa, elefántfű a jellegzetes növénye.
25. A nagyvadak, az antilop, a zebra, a zsiráf világa.
26. Magas a páratartalom, esőerdő alakult ki ezen a területen.
27. Nagy a napi hőingás.
28. A növényzet magasság szerint változik.
29. Csak az oázisokban folyik növénytermesztés.
30. Paratölgy, olajfa a jellemző növény.
31. A legnagyobb kávé-, és kakaó-ültetvények itt vannak.

- 32. Brazil-felföld
- 33. Parana-alföld
- 34. Atacama-sivatag
- 35. Amazonas-medence
- 36. Andok

- 37. A Föld egyik legföldrengésesebb területe a déli része.
- 38. Természetes növényzete a pampa.
- 39. Pereméről zúdul le az Iguazú vízesés.
- 40. Termékeny földjein búzát, kukoricát termesztnek.
- 41. Feltöltéssel keletkezett.
- 42. Chile északi részén fekszik ez a tájegység.
- 43. Ezen a kristályos kőzetekből felépülő tájegységen portugálul beszélnek.
- 44. Az egykor jelentős salétrombányászat mellett jelentős a rézérc és színesfém-érc bányászata.
- 45. A táj sok vas és mangánércet rejt.

EGYSZERŰ FELELETVÁLASZTÁS

Amerika benépesülése, társadalma

Útmutató: Ebben a feladatban az amerikai kontinens lakosságával kapcsolatos hiányos állításokat olvashatsz. A kiegészítendő részt pontozott vonalakkal jelöltük. A mondatok alatti felkínált négy lehetőség közül válaszd ki az egyetlen helyes megoldást. A végleges döntéseidet jelentő nagy betűket vezesd át az „Értékelő lapra” is!

46. Az ember körülbelül ..... évvel ezelőtt lépett először Amerika földjére.

- A. 1 millió
- B. 500 ezer
- C. 40 ezer
- D. 5 ezer

47. Az Ázsiából történő átkelés az amerikai kontinensre a .....-szoroson át zajlott.

- A. Magellán
- B. Alaszkai
- C. Hudson
- D. Bering

48. A terjeszkedés déli irányban folytatódott. Az északon maradt népcsoport, a/az ..... ma Alaszkán kívül Kanada északi részén és Grönlandon élnek.

- A. eszkimók
- B. inkák
- C. mulattok
- D. tuaregek

49. Krisztus után 1500-ig nagy birodalmak születtek szerte a kontinensen. Mexikóban a/az ....., Közép-Amerika földhídján a/az ....., az Andokban pedig a/az ..... birodalom.
(a népcsoportok felsorolási rendjét kell figyelembe venni)

- A. inka – azték – maja
- B. maja – maja – inka
- C. azték – inka – maja
- D. azték – maja – inka

50. Kolumbusz Kristóf ..... századi megérkezése után új korszak vette kezdetét Amerika történelmében.

- A. 16.
- B. 15.
- C. 14.
- D. 17.

51. Észak-Amerika népességének területi eloszlása egyenlőtlen. A térség legsűrűbben lakott vidéke a/az ..... van .

- A. Florida-félszigeten
- B. Atlanti-partvidék északi részén
- C. Csendes-óceáni-partvidék északi részén
- D. Préri területén

52. Az észak-amerikai területnépességének túlnyomó része nagyvárosokban él. Egy nagyváros és a környezetében kialakult elővárosok település-együttesét .....nak hívjuk.

- A. agglomeráció
- B. megapolisz
- C. metropolisz
- D. peremváros

53. Latin-Amerikáról elmondható, hogy népességének korcsoportok szerinti megoszlása alapján fiatal kontinens. Ennek oka, hogy lakóinak közel fele ..... év alatti.

- A. 5
- B. 20
- C. 15
- D. 30

54. A népesség nagyjából egyharmada Európából származó fehérbőrű. Nagy számban élnek azonban kevert népcsoportok is a latin-amerikai térségben. Közéjük tartoznak a fehér bőrű és indián szülők utódai a ....., a fehér és fekete bőrű szülők leszármazottai a ....., valamint a fekete és az indián népesség utódai a ..... népcsoporttagjai.

(a népcsoportok felsorolási rendjét kell figyelembe venni)

- A. mulatt – mesztic - zambo
- B. zambo – mulatt - mesztic
- C. mesztic – mulatt – zambo
- D. mesztic – kreol – mulatt

55. A latin-amerikai térség lakosságának több súlyos problémával kell szembe néznie. Az egyik a népességszám gyors növekedése, a másik a jelentős társadalmi különbségek megléte és annak erősödése. Leginkább .....-ban figyelhetők meg, a már hosszú ideje hegyoldalakra épített favelák, azaz barakkvárosok vagy bádoggvárosok. Az ezek eltüntetésére tett erőfeszítések a 2016-os nyári olimpia miatt sajnos azonban még nem oldják meg a fent említett problémákat.

- A. Manaus
- B. Rio de Janeiro
- C. Brazíliaváros
- D. Belo Horizonte

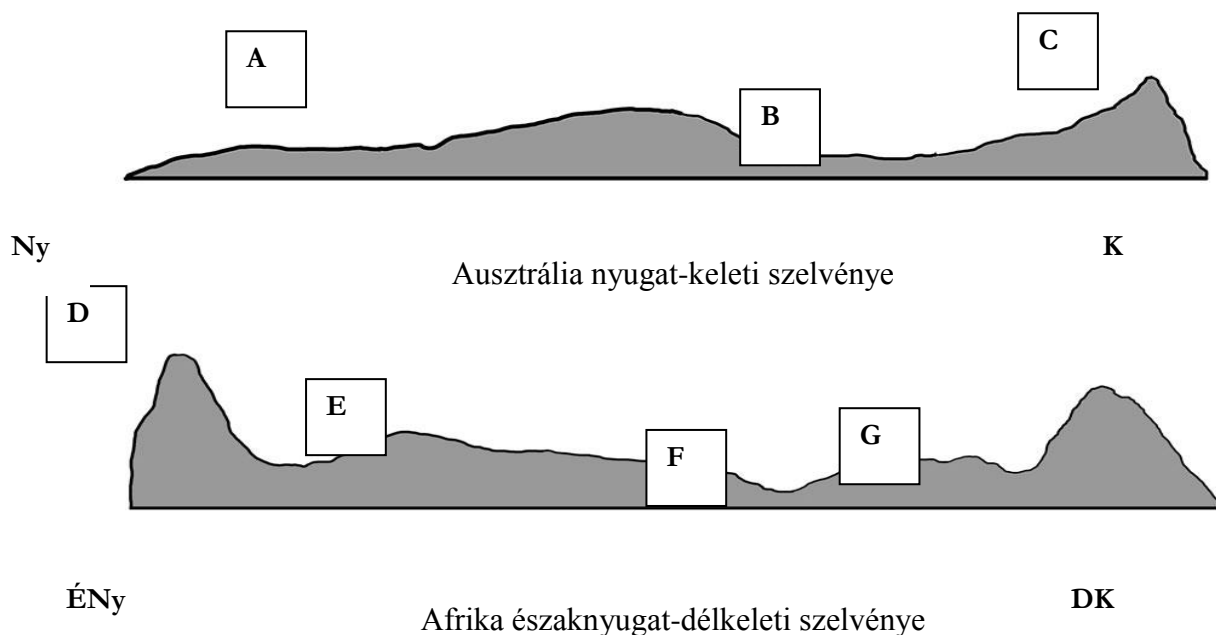
PÁRKERESŐ

Kapcsolódási pontok Afrika és Ausztrália földtanában

Útmutató: Az alábbi feladatban az afrikai és az ausztrál kontinensek földtanával foglalkozunk.

A két szárazföld néhány tájának felépítése, szerkezete között a keletkezésük körülményei miatt összefüggéseket lehet feltárni. Ezeket kell megtalálnod a leírások alapján. Először azonban alaposan vedd szemügyre az alább látható szelvényeket és azonosítsd be a két kontinens feltüntetett tájait. Írd a tájnevek mögé a szelvényeken látható betűjelek közül a megfelelőt. Ezt követően írd a jellemzések mögötti vonalakra a betűpárokat, ami a két kontinens területéről 1-1 tájnévnek felel meg. A betűpárok leírási sorrendje tetszőleges. Pl. AE vagy EA.

A betűpárokat tüntesd fel az „Értékelő lapon” is!

56. Kongó-medence: _____
57. Ausztráliai-alföld: _____
58. Atlasz-hg.: _____
59. Szahara: _____
60. Nyugat-ausztráliai-ősföld: _____
61. Dél-afrikai-magasföld: _____
62. Vízválasztó-hg.: _____
63. A hegység óceáni medencével határos, de nem a legkisebb óceánnal. _____
64. A táj arculatának, mai formakincsének kialakításában nagy szerepet játszott a vetődés. _____
65. A táj part menti része az Indiai-óceánnal határos. _____
66. Folyóvízi feltöltéssel kialakult alföldek. _____
67. A Variszkuszi-hegységrendszer tagjai. _____
68. Az ősföldi területből röghegységek és lapos táblahegyek emelkednek ki. _____
69. Területükön hatalmas lefolyástalan vidékek vannak. _____
70. A kontinensen belül e tájakon fordulnak elő a legnagyobb kiterjedésű lakatlan területek. _____
71. A feltüntetett tájak közül itt van a legmagasabb csúcs. _____

ÖSSZEHASONLÍTÁS

Utazási tippek a nyárra

Útmutató: Az alábbi feladatban a különböző országokról tanult, szolgáltatással kapcsolatos ismereteidet kell alkalmaznod. Figyeld meg, hogy az állítások a két megnevezett ország közül melyikre igazak. Ennek az országnak a betűjelét írd a mondatok előtti vonalakra. Ne feledd el ezeket a nagy betűket átvezetni az „Értékelő lapra”!

72. ____ Hérodotosz óta a Nílus ajándékának nevezik a turisták között népszerű afrikai országot.

- A. Kenya
- B. Egyiptom

73. ____ Híres vulkánjait, mint a Popocatépetl-t sokan keresik fel évente.

- A. USA
- B. Mexikó

74. ____ Csodálatos tájai miatt látványos filmeket forgatnak az ország területén. Északi szigetének gejzírei világhírűek.

- A. Ausztrália
- B. Új-Zéland

75. ____ Ebben az óriási területű országban két hivatalos nyelv létezik, az angol mellett a franciát is államnyelvként ismerik el.

- A. Kanada
- B. Brazília

76. ____ Az észak-afrikai ország területén a legfontosabb bevételt a turizmus biztosítja. Karthágó ókori romvárosát nem érdemes kihagyni az oda érkezőknek.

- A. Tunézia
- B. Marokkó

77. ____ Caracas, a főváros méltán számíthat turisták tömegeire.

- A. Argentína
- B. Venezuela

78. ____ Fokváros turisztikailag sokkal vonzóbb, mint a főváros, mert tengerpartja csodálatos.

- A. Dél-afrikai Köztársaság
- B. Tanzánia

79. ____ Az azték kultúra még fellelhető kincsei nagy vonzóerőt jelentenek az ország számára.

- A. Mexikó
- B. USA

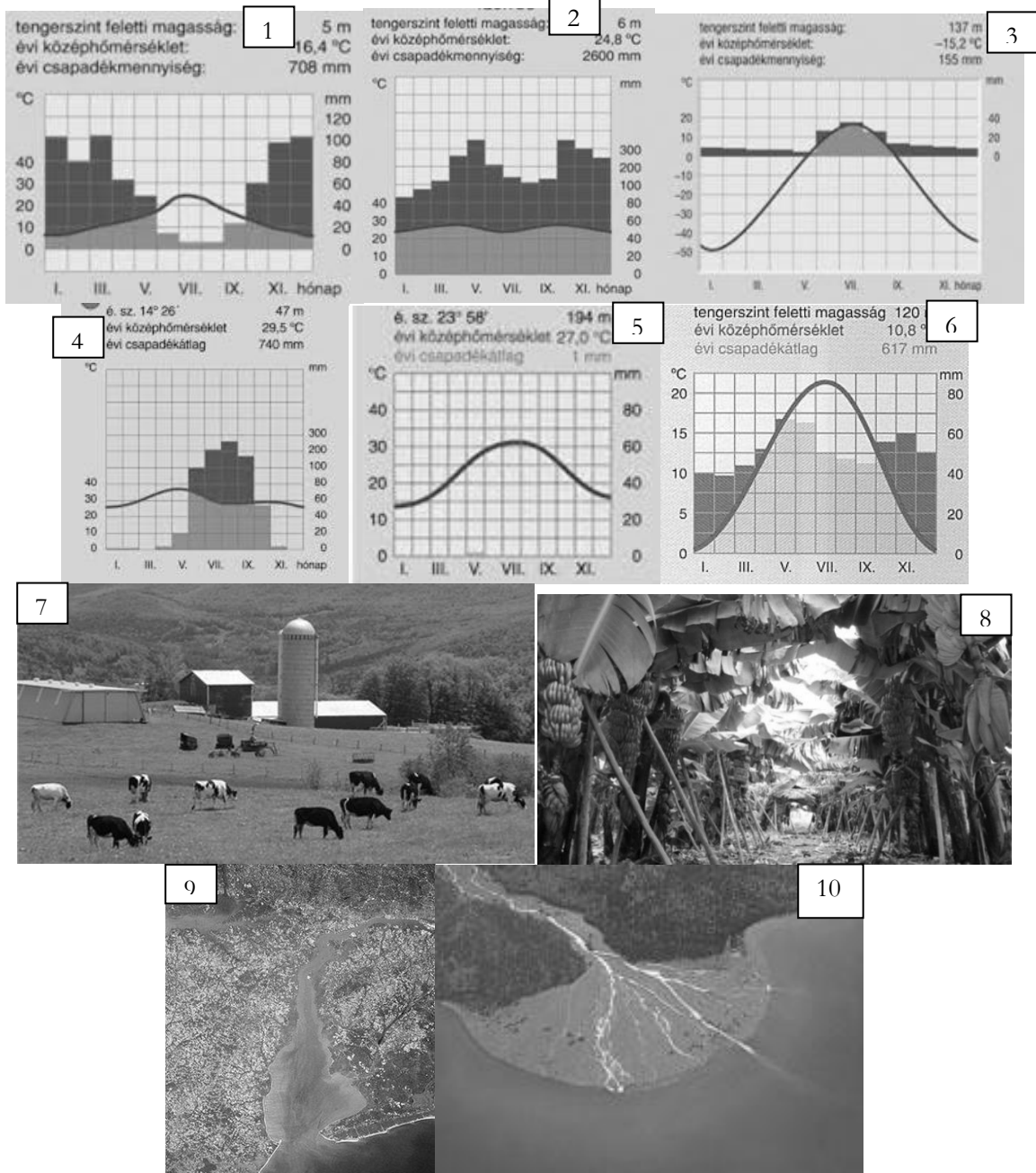
HIBAKERESÉS

Kontinensről-kontinensre utazva

Útmutató: Ebben a feladatban a tanult kontinensekkel kapcsolatos állítások láthatóak. Egy részük igaz, más részük azonban hamis. Először nézd meg a diagramokat és képeket alaposan, majd olvasd el az állításokat figyelmesen. Ezután az első feladat felett látható variációk közül válaszd ki a megfelelőt és annak a betűjelét írd a mondatok előtti vonalakra. Ne feledd el ezeket a nagy betűket átvezetni az „Értékelő lapra”!

- A.** 1. és 2. állítás hamis
C. 2. és 3. állítás hamis

- B.** 1. és 3. állítás hamis
D. 1. és 4. állítás hamis

- 80.**
1. A 9. képen látható torkolata van a Mississippi folyónak.
  2. A 9. képen látható torkolatnál a szárazföld területe növekszik.
  3. A 9. képen látható torkolat a Kongó folyóra jellemző.
  4. A 9. képen látható torkolat esetén a szárazföld területe csökken.

81. ____
1. A 6. számú éghajlati diagram nem fordul elő Amerikában.
  2. A 6. számú éghajlati diagram a nedves kontinentális éghajlatot ábrázolja.
  3. A 6. számú éghajlati diagram az USA keleti partvidékére jellemző éghajlatot ábrázolja.
  4. A 6. számú éghajlati diagram a mediterrán éghajlatot ábrázolja
82. ____
1. A 7. képen farmgazdálkodás látható.
  2. A 7. képen látható gazdálkodás csak Ausztráliára jellemző.
  3. A 7. képen látható gazdálkodás csak Amerikára jellemző.
  4. A 7. képen látható gazdálkodás Amerikára és Ausztráliára is jellemző.
83. ____
1. Az 1. számú diagram a mediterrán éghajlatról készült.
  2. A 3. számú diagram az óceáni éghajlatról készült.
  3. Az 5. számú diagram az egyenlítői éghajlatról készült.
  4. A 4. számú diagram a szavanna éghajlatról készült.
84. ____
1. A 9. képen látható torkolat deltatorokolat.
  2. A 9. képen látható torkolata van Szent Lőrinc folyónak.
  3. A 10. képen látható torkolat tölcseértorkolat.
  4. A 10. képen látható torkolata van Nílusnak.
85. ____
1. Az ültetvényes gazdálkodás esetén kis területen sokféle növényt termesztnek.
  2. Az ültetvényes gazdálkodás esetén nagy területen sokféle növényt termesztnek.
  3. Az ültetvényes gazdálkodás esetén nagy területen 1-2 féle növényt termesztnek.
  4. Az ültetvényes gazdálkodás során például kakaót, kávé, dohányt termesztnek.
86. ____
1. **A 4. számú diagramon ábrázolt éghajlaton a csapadékos és száraz évszak váltják egymást.**
  2. Az 1. számú diagramon ábrázolt éghajlat nem fordul elő Afrikában.
  3. A 2. számú diagramon ábrázolt éghajlat a tértők és a sarkkörök közötti területen jellemző.
  4. Az 5. számú diagramon a trópusi sivatagot láthatjuk.
87. ____
1. **A mediterrán éghajlaton a nyári csapadékmaximum jellemző**
  2. Az egyenlítői éghajlaton a felszálló légtömegei miatt magas a csapadék mennyisége.
  3. A szavanna éghajlat természetes növénytakarója a szavanna.
  4. Az egyenlítői éghajlat sajátossága az évi nagy hőingás.
88. ____
1. A farmgazdálkodásnak nem feltétele a magas fokú gépesítettség.
  2. Az ültetvényes gazdálkodás feltétele az egyenlítői éghajlat.
  3. A farmgazdálkodás előfordul Észak-Amerikában.
  4. Ültetvényekkel találkozhatunk Afrikában.
89. ____
1. Afrikában nincs tölcseértorkolatú folyó.
  2. Afrikában van lefolyástalan terület.
  3. Ausztráliában a nagy kiterjedésű lefolyástalan vidékek miatt egyetlen ausztrál folyó sem éri el a végső befogadóját.
  4. Amerikában mindkét torkolattípus előfordul.
90. ____
1. A 6. számú diagram éghajlata csak Afrikában fordul elő.
  2. A 3. számú diagram éghajlata Kanada északi részén jellemző.
  3. A 2. számú diagram éghajlata Amerikában, Afrikában és Ausztráliában is előfordul.
  4. A 4. számú diagram a szavanna éghajlatot ábrázolja.

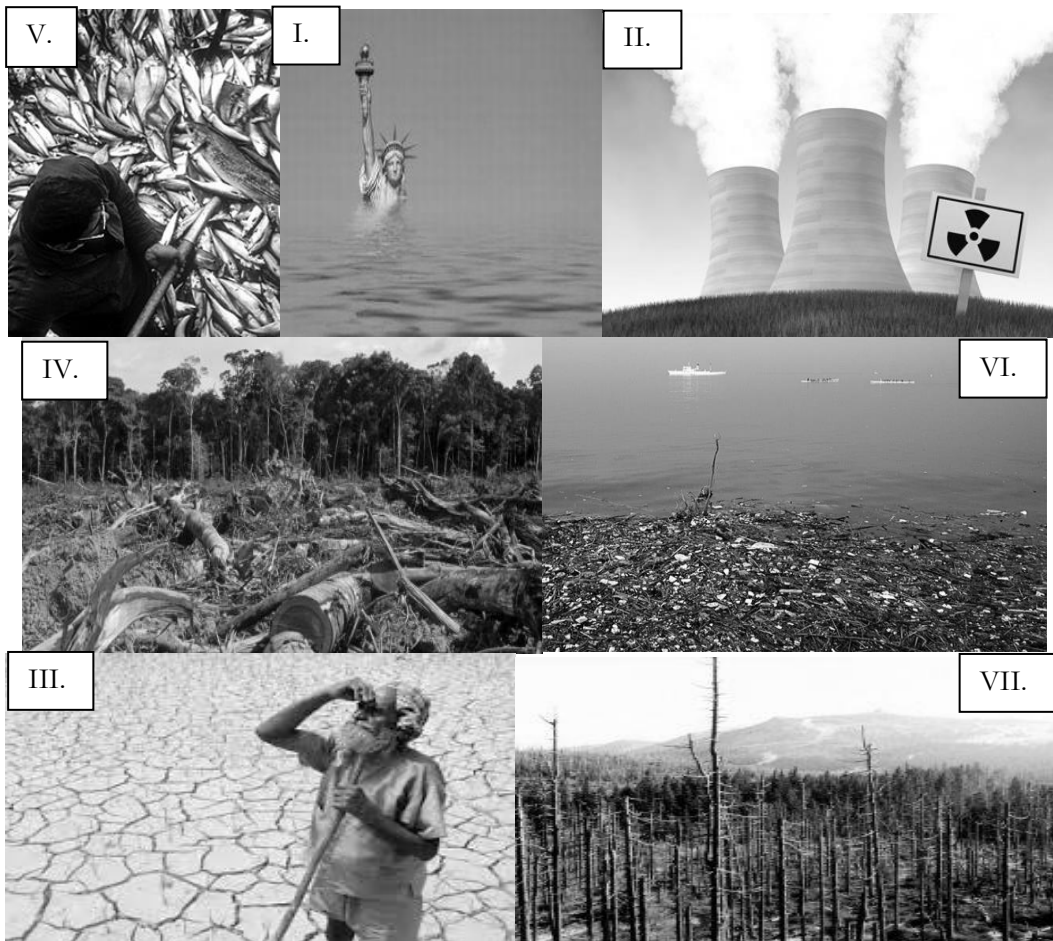
91. ____
1. Az egyenlítői éghajlaton kevés az évi csapadékmennyiség.
  2. A trópusi sivatagi éghajlaton soha nem hull csapadék.
  3. A 4. számú diagram éghajlatán magasabb humusztartalmú laterit talaj fordul elő.
  4. Az 5. számú diagram éghajlatán az oázisok területén van csupán lehetőség gazdálkodni.
92. ____
1. A 4. számú diagram által ábrázolt éghajlaton nem élnek maszájak.
  2. A 3. számú diagram által ábrázolt éghajlaton eszkimók is élnek.
  3. A 2. számú diagram által ábrázolt éghajlaton élnek a pigmeusok.
  4. A 6. számú diagram által ábrázolt éghajlaton leginkább eszkimók élnek.
93. ____
1. A 2. számú diagram által ábrázolt éghajlat az egyenlítői éghajlat.
  2. A 2. számú diagram által ábrázolt éghajlaton élnek a busmanok.
  3. A 2. számú diagram által ábrázolt éghajlaton a folyók vízjárása egyenlőtlen.
  4. A 2. számú diagram által ábrázolt éghajlaton jellemzőek az ültetvények.

HÁRMAS CSOPORTKÉPZÉS

Környezeti problémák szerte a Földön

Útmutató: Ebben a feladatban a Földünkön tapasztalható környezetpusztító emberi tevékenységeket és azok következményeit kell megvizsgálnod. Ismerd fel a környezeti problémát, a hozzá tartozó megnevezést és a térképen való előfordulási helyét. A térkép száma után – ami egyben a feladat sorszáma is – mindenképpen a probléma megnevezésének nagy betűjét, majd ezután a kép római számát tüntesd fel. Az „Értékelő lapon” ugyanebben a sorrendben írd be a megoldásaidat!

- A. Esőerdő pusztítás   B. Túlhalászat   C. Tengeri hulladéklerakók
 D. Radioaktív szennyezés   E. Elszivatagosodás   F. Savas eső okozta pusztulás
 G. Tengerszint-emelkedés okozta veszélyek

Térkép sorszáma	Probléma nevének nagy betűje	Kép római száma
94.		
95.		
96.		
97.		
98.		
99.		
100.		

FELADAT HOLTVERSENY ESETÉRE

Az alábbi feladatban a földrajzi koordinátákat és az azok által meghatározott földrajzi helyeket kell összepárosítani. A 10 feladatot azonban 2X5 párra osztottuk fel. Először 5 koordináta-hoz találd meg a földrajzi helyet, majd a második 5 feladatban a földrajzi helyeknek keresd meg a hozzájuk tartozó koordinátáit! A párok keresett felének nagy betűit vezesd át az „Értékelő lap”-ra is!

101. dsz. 36° kh. 149° _____	A. Quito
102. ész. 31° kh. 32° _____	B. Santiago de Chile
103. 0° nyh. 78° _____	C. Canberra
104. dsz. 33° nyh. 71° _____	D. Ottawa
105. ész. 45° nyh. 76° _____	E. Kairó
106. Antarktisi-fsz. _____	F. dsz. 70° nyh. 65°
107. Tasman-sz. _____	G. dsz. 19° kh. 45°
108. Kuba _____	H. dsz. 1° nyh. 92°
109. Galápagos-szk. _____	I. dsz. 42° kh. 147°
110. Madagaszkár _____	J. ész. 22° nyh. 78°